
'Uitvoering van het beschermingsplan voor de Das (*Meles meles*) in het zuidelijk deel van de provincie Vlaams-Brabant en het taalgrensgebied'

Beknopt verslag stuurgroepvergadering 29 juni 2004, AMINAL- afd. Natuur te Leuven
opgemaakt door Muriel Vervaeke

Aanwezig:

- Jo Hendriks en Nico Verwimp (AMINAL-afd. Natuur);
 - Eddy Dupae en Marino Boyen (VLM)
 - Koen Van Den Berge (IBW)
 - Jan Verroken en Muriel Vervaeke (Rld vzw)
-

Op vraag van Eddy Dupae wordt beslist dat Marino Boyen (VLM Vlaams-Brabant) zal opgenomen worden in de stuurgroep in de plaats van Eddy (VLM Limburg) gezien hun respectievelijke werkingsgebied. Eddy blijft wel steeds bereid om indien gewenst te vergaderen rond concrete vraagstellingen en problemen.

Situatie Das Limburg

Eddy Dupae geeft een toelichting over het ontstaan en de werking van de Dassenwerkgroep van LIKONA:

- beperkte groep die bewust klein wordt gehouden, strenge selectiecriteria, één van leden is een jager met aanzien binnen jagerij
- jagerij is een belangrijke doelgroep die het succes van het project sterk kan bepalen. In limburg werden problemen en misbruiken m.b.t. jacht niet openbaar gemaakt, maar werden discreet gemeld aan jagerij die dat intern probeerde op te lossen
- er is een goede samenwerking met de jagerij opgebouwd in Limburg. Voordelen die de jagers uit deze samenwerking verwierven waren een positieve imagobuilding, aanleg van kleine landschapselementen die het wild ten goede komen, het verwerven van extra gebieden door ruilverkaveling waarin jacht toegelaten is, ...

Eddy Dupae stelt dat er een discussie dient gevoerd te worden over het al dan niet introduceren van Dassen in de regio en de verschillende argumenten pro en contra. Muriel Vervaeke en Jan Verroken treden hem bij en onderstrepen dat het een gevoelig onderwerp is dat heel sterk leeft en gepolariseerd is, zeker na de illegale introductie van bevers. Koen Van Den Berge verwijst naar de introductiesleutel die hij opstelde aan het IBW.

Project-oriëntering

Er wordt beslist dat binnen het ruime projectgebied ‘zuidelijk deel van de provincie Vlaams-Brabant en het taalgrensgebied’ gefocust wordt op het werkingsgebied van het RLD. De dispersie vanuit Wallonië wordt momenteel niet prioritair bevonden, maar om een idee te hebben van de globale populatie-evolutie wordt jaarlijks wel de bezettingsgraad van de burchten gecontroleerd (in samenwerking met Groupe de travail Blaireaux –AVES, natuurwachter Tom Brichau, IBW). Koen Van Den Berge meldt dat de beschikbare data aangeven dat de populatie stabiel is in vergelijking met de voorgaande jaren en eventueel zelfs lichtjes toeneemt.

Binnen het project zal de nadruk zal dus liggen op het Dijleland. Hiernaast zullen in de mate van het mogelijke echter ook habitatverbeteringen doorgevoerd worden in de rest van de project-regio en zullen m.n. inspanningen geleverd worden om dispersie vanuit Wallonië te bevorderen. Binnen het Dijleland zal gewerkt worden aan de verbetering van het habitat voor de Das (burchtplaatsen, foerageergebieden, verbindingsgebieden) ervanuit gaande dat bij een herkolonisatie van de regio, de bewoning zal gecentraliseerd zijn in de historische burchten. Vermits natuurlijke herkolonisatie echter niet te verwachten is binnen de projectduur, wordt beslist het project ook op te hangen aan een aantal andere kwetsbare soorten (zoals patrijs, geelgors...). Dit versterkt de motivering voor het project. Voor de keuze van deze soorten zal gekeken worden naar kwetsbare soorten in de regio. Nico Verwimp geeft goedkeuring om het project bijkomend op te hangen aan een aantal andere soorten.

Werken aan een draagvlak voor das (sensibilisatie) bij de jagers is een belangrijke prioriteit binnen het project. In het najaar wordt het project voorgesteld aan de WBE's in de regio. Er zal veel aandacht gaan naar de opmerkingen en bedenkingen vanuit de jagerij aangaande dit project. Er zal heel duidelijk gesteld worden dat, in tegenstelling tot geruchten, er geen introductie van Dassen zal gebeuren in het kader van dit project, maar dat het project tot doel heeft het habitat te verbeteren voor Das. De voordelen van het project voor de jagerij zullen duidelijk onderstreept worden (habitatverbeteringen zijn voordelig voor vele wildsoorten en het is een open kans om te werken aan een positief imago van de jacht in Vlaanderen). Er zal gevraagd worden naar medewerking en input van de jachtsector en naar hun argumenten pro en contra het project.

Eddy Dupae merkt op dat het nuttig zou zijn om in de loop van het project een avond te organiseren waarbij limburgse jagers hun ervaringen delen aangaande het Dassenproject van de Dassenwerkgroep van LIKONA met de jagers uit Vlaams-Brabant.

Koen Van Den Berge merkt op dat bij de inventarisatie van de historische burchten het interessant is bewoning door Vos na te gaan.

‘Uitvoering van het beschermingsplan voor de Das (*Meles meles*) in het zuidelijk deel van de provincie Vlaams-Brabant en het taalgrensgebied’

Verslag stuurgroepvergadering – **16 juni 2005** – Afdeling Natuur, Leuven
Opgemaakt door Koen Berwaerts

Aanwezig:

- Jo Hendriks (afdeling Natuur buitendienst Vlaams-Brabant);
- Nico Verwimp (afdeling Natuur hoofdbestuur);
- Koen Van Den Berge (IBW)
- Jan Verroken (coördinator Regionaal Landschap Dijleland vzw);
- Koen Berwaerts (projectverantwoordelijke Das)

Verontschuldigd (16/6/05, 8u23):

- Marino Boyen (VLM Vlaams-Brabant).

1. Sensibilisatie

Als educatief materiaal wordt eraan gedacht om een das te laten opzetten. Koen Van Den Berge meldt dat het mogelijk is om een dier dat in de diepvries van het IBW bewaard wordt, daarvoor te gebruiken. Concrete afspraken kunnen gemaakt worden om het dier door een koerier van het IBW bij een taxidermist te brengen. Een lijst van taxidermisten is te verkrijgen bij het IBW of afdeling Natuur Vlaams-Brabant. Daarnaast zal het IBW twee dassenschedels leveren. De afdeling Natuur gaf ondertussen reeds schriftelijk toestemming voor het bezit van 3 dassen/-schedels.

2. Herkomst van vondsten in Vlaanderen

Het IBW heeft in het verleden reeds een reeks dieren onderworpen aan een genetische analyse. Hieruit bleek dat er geen geografische differentiatie kon gebeuren op basis van de genetische informatie. Momenteel loopt het onderzoek verder en zullen technieken verder verfijnd worden. Op dit ogenblik is het nog onduidelijk of er verbetering in de analyse mogelijk is. Indien dit het geval is (kans is klein), zouden de resultaten kunnen gebruikt worden om de herkomst van de dieren die gevonden worden, met vrij grote zekerheid te bepalen. Deze informatie kan dan weer nuttig zijn om de verhalen over al dan niet uitgezette dassen te ontcrachten dan wel te bevestigen. Daarnaast blijkt uit de autopsie-verslagen dat het meestal om jonge wijfjes gaat. Dit wijst erop dat het om zwervende dieren gaat die op eigen kracht zich hebben verplaatst.

3. Landschapsherstelmaatregelen

Hieromtrent zal een twee-sporen-beleid gevoerd worden. Enerzijds zullen er over het hele werkingsgebied maatregelen doorgevoerd worden t.b.v. de das en andere soorten (bvb. in kader van beheerovereenkomsten met landbouwers). Anderzijds zullen specifieke maatregelen worden genomen in een aantal prioritaire gebieden, die geselecteerd zullen worden op basis van de resultaten van de de connectiviteitsanalyse. De zuidrand van het Meerdaalwoud (grens Bierbeek-Beauvechain) zou één van deze prioritaire gebieden kunnen zijn.

4. Regio Nivelles-Ittre

Koen Berwaerts maakte een spreadsheet aan met de burchtgegevens uit de regio Nivelles-Ittre. Dit digitaal bestand werd doorgestuurd aan Roland de Schaetzen (GT Blaireaux) en Tom Brichau met de bedoeling het bij elke burchtcontrole aan te vullen. Vanuit het IBW worden in deze regio ook een aantal burchten gecontroleerd en haarstalen genomen. Koen Van Den Berge had in eerste instantie moeite met het verspreiden van burchtgegevens. Nu duidelijk is geworden dat de dataset een zeer beperkte verspreiding kent, is deze weigerachtigheid weggenomen. De spreadsheet zal eveneens worden overgemaakt aan Koen Van Den Berge. Bij een volgende controle door het IBW, zal Koen Van Den Berge contact opnemen met Roland de Schaetzen.

5. Verspreiding van de gegevens naar derden

De stuurgroep stemt ermee in dat de verspreidingsgegevens van de burchten (excl. regio Nivelles-Ittre) enkel worden toevertrouwd in een functionele context. Bijvoorbeeld: wanneer in een bepaald gebied een grote kans is op (vossen)burchtverstoring is het aangewezen om de locaties van de dassenburchten bekend te maken aan vrijwilligers die ter plaatse de controle kunnen opvoeren. Koen Van Den Berge merkt op dat de gegevens dan best via hard copy en niet digitaal doorgestuurd worden.

6. Oprichting Dassenwerkgroep

Er werden twee mogelijke scenario's rond een 'dassenwerkgroep' overwogen: een werkgroep die zich enkel bezighoudt met de monitoring van de burchten ofwel een overlegstructuur waarin naast natuurbeschermers, ook jagers, land- en bosbouwers zetelen. Er werd beslist om in eerste instantie een monitoringwerkgroep op te richten. Mogelijk kandidaten voor de werkgroep zullen gecontacteerd worden. Er zullen een aantal (deontologische) richtlijnen i.v.m. de werkgroep opgesteld worden. Bedoeling is dat elk lid een sector met dassenburchten regelmatig controleert.

7. Andere soorten binnen het project

Zoals reeds bij de vorige stuurgroepvergadering bekeken, worden in het project ook een aantal andere soorten betrokken (sleedoornpage, geelgors, grauwe gors, patrijs, konijn, haas, ree).

Hiermee kunnen doelgroepen (vnl. jagerij) overtuigd worden om mee te werken aan het project. De algemene publieke opinie kan ook zo nog meer overtuigd worden van het 'nut' van het project.

8. Prioriteiten binnen het project

De volgende maanden zal de meeste aandacht gaan naar het uitvoeren van de connectiviteitsanalyse. Parallel daarmee zal verder werk worden gemaakt van het verzamelen van verspreidingsgegevens, meerbepaald in de regio Villers-la-Ville, Chastre en Mont-Saint-Guibert. Gegevens uit overige delen van Waals- en Vlaams-Brabant worden uiteraard toegevoegd aan de gegevensbank, maar deze activiteit vormt geen prioriteit. Verder zal de uitvoering van landschapsherstelmaatregelen op het terrein de hoofdprijs worden na de finalisering van de connectiviteitsanalyse.

9. Volgende stuurgroep

Er wordt nog geen nieuwe datum vastgelegd voor de volgende stuurgroep. Na de finalisering van de connectiviteitsanalyse zal de stuurgroep opnieuw bijeenkomen.

‘Uitvoering van het beschermingsplan voor de Das (*Meles meles*) in het zuidelijk deel van de provincie Vlaams-Brabant en het taalgrensgebied’

Verslag stuurgroepvergadering – **19 mei 2006** – Agentschap voor Natuur en Bos, Leuven
Opgemaakt door Koen Berwaerts

Aanwezig:

- Frank Saey (Agentschap voor Natuur en Bos (ANB), buitendienst Vlaams-Brabant);
- Jo Hendriks (ANB, buitendienst Vlaams-Brabant);
- Nico Verwimp (ANB, hoofdbestuur);
- Koen Van Den Berge (INBO);
- Jan Verroken (coördinator Regionaal Landschap Dijleland vzw);
- Koen Berwaerts (projectverantwoordelijke, Regionaal Landschap Dijleland vzw);

Verontschuldigd:

- Marino Boyen (VLM Vlaams-Brabant).

1. Afspraken en opmerkingen/aanvullingen op het tussentijds verslag (periode juni '05-mei '06)

- Koen Berwaerts zal Nico Verwimp een update van de folder ‘Opnieuw dassen in Brabant’ bezorgen. Deze update bevat een voorstelling van het project, aangepaste adressen en een lijst financiële tegemoetkomingen.
- Om de verstoring van de oude dassenburchten in Meerdaalwoud door de jagerij te beperken, kan geopteerd worden voor 1) verpachting onder strenge(re) voorwaarden en/of 2) uitsluiten van gevoelige zones voor jacht. Jan stelt voor om dit in samenspraak met de jagers te bekijken.
- Nico Verwimp stelt voor om niet verder te communiceren rond mogelijke uitzettingen van dassen (tenzij binnen de stuurgroep).
- In verband met de mogelijke aanwezigheid van dassen in Steenhoudtbos stelt Koen Van Den Berge voor om – rekening houdend met de moeilijkheid om toestemming te krijgen van de eigenaar - het gebied te doorzoeken samen met Jerry Cox (boswachter). Koen Berwaerts zal een datum vastleggen. Afhankelijk van het resultaat van de zoektocht wordt met de stuurgroep verdere stappen besproken.
- Het organiseren van een inzamelpunt voor kadavers in de regio Nivelles-Ittre kan best gebeuren door medewerkers van Roland Libois (ULg). INBO is bereid om een diepvriezer te leveren. Koen Berwaerts zal dit verder bekijken.

2. Prioriteiten laatste werkjaar

De klemtoon in het laatste werkjaar moet duidelijk liggen op het nemen van landschapsherstelmaatregelen. Dit wordt best uitgewerkt a.h.v. gebiedsgerichte voorbeeldprojecten.

Verder werden de opdrachtonderdelen van het project met bijhorende vragen vanuit RLD vzw overlopen en besproken:

*de inventaris dient vervolledigd te worden aangezien deze niet op systematische wijze werd uitgevoerd (o.a. door onderzoek van de talrijke holle wegen en graften)

De stuurgroep gaat ermee akkoord om tijdens dit laatste werkjaar geen systematisch onderzoek naar dassenburchten meer te organiseren. De huidige stand van de inventaris wordt als voldoende geacht.

*een monitoringsysteem dient opgesteld te worden om tijdens en op het einde van het project (en ook in een latere fase) de uitgevoerde maatregelen te kunnen evalueren

Momenteel is een monitoringsysteem opgezet m.b.t. burchtcontroles. De stuurgroep stemt ermee in de monitoring tot dit luik te beperken.

*er dient een beperkt natuurhistorisch onderzoek verricht te worden

Oude gegevens m.b.t. locaties van dassenburchten werden op een extensieve manier verzameld en in de databank ondergebracht. De stuurgroep beschouwt dit als voldoende.

*overleg opstarten en bestendigen met verscheidene doelgroepen (de jachtsector, Bos&Groen en andere boseigenaars, de landbouwsector, de particuliere grondeigenaars, de natuurbehoudssector, de recreatieve sector en de overheden), vnl. in functie van het weren van de stroperij en bouwjacht en het verbeteren van de kwaliteit van de migratie- en leefgebieden

Landbouwers, particuliere grondeigenaars en recreanten werden tot nu toe enkel op individuele basis benaderd. De stuurgroep gaat ermee akkoord om in dit laatste werkjaar geen extra initiatieven hierrond te nemen.

*overleg opstarten en bestendigen met verantwoordelijken wegeninfrastructuur met het oog op het toepassen van de aanbevelingen uit het Beschermingsplan Das bij heraanleg of nieuwe aanleg van wegen

RLD vzw stelde voor om de realisatie van dit opdrachtonderdeel te laten afhangen van de resultaten van het 'habitat- en connectiviteitsmodel'-project. Dit bleek een discussiepunt in de stuurgroep. Uiteindelijk werd beslist om binnen de prioriteitenzones (=meest interessant voor das) te kijken wat de mogelijkheden zijn voor ontsnippering op lokaal (gemeentelijk) niveau. De oplijsting van deze mogelijkheden wordt op korte termijn voorgelegd aan de stuurgroep die zal beslissen welke verdere stappen genomen moeten worden. Daarnaast is het nuttig om voor de gewest- en provinciewegen gelegen in de

prioriteitenzones (bvb. N253) een oplisting te maken van geplande werken en waar nodig suggesties te doen naar ontsnippering. Frank Saey wijst er wel op dat plannen van wegeninfrastructuurwerken sowieso aan ANB ter advies worden voorgelegd zodat het Agentschap er ontsnipperingsmaatregelen kan aan koppelen. Verder stelt Frank Saey voor om een plan op te stellen zodat bij eventuele vestiging van de das snel kan gereageerd worden.

**uitwerken van verkeersbegeleidende maatregelen
Zelfde opmerking als hierboven (punt 9).*

**uitwerken van gemeentelijke reglementen voor bufferzones rond KLE's (houtkanten, graften, holle wegen, ...) en maatregelen voor een goed beheer van deze KLE's
Dit onderdeel is niet meer van toepassing aangezien de Vlaamse Landmaatschappij momenteel over een reeks pakketten beheerovereenkomsten beschikt. Vanuit de VLM wordt gevraagd om geen dubbele reglementen op te stellen (bvb vanuit gemeenten).*

**uitwerken van een vergoedingssysteem voor behoud en beheer van dassenburchten
De stuurgroep vraagt om voor bezette burchten een procedure hierrond uit te werken. Het raadplegen van bestaande reglementeringen (bvb provincie Limburg) kan daarbij nuttig zijn.*

**stimuleren van verwerving (in coördinatie met afdeling Natuur)
De stuurgroep vraagt aan RLD vzw om in eerste instantie de aankoopperimeters van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) en Natuurpunt te verzamelen en na te gaan welke burchten en aandachtszones in en buiten deze perimeters vallen. Ook is het nuttig om gewestplanbestemmingen en SBZ te bekijken. Daarna is overleg met ANB wenselijk om verdere stappen te bespreken.*

3. Facturering

Frank Saey vraagt om zo snel mogelijk een facturering in te dienen. Hiervoor dient per brief een afwijking van het contract inzake de periodiciteit aangevraagd te worden. Bij de facturering dienen ook alle tussentijdse verslagen gevoegd te worden.

4. Eindrapport

Aspecten die in het rapport moeten behandeld worden zijn:

- Databank: structuur, handleiding, conclusies;
- Lijst coördinaten medewerkers/contactpersonen;
- Advies afbakening extra-VEN- en verbindingengebieden (IVON);
- Bespreking nog te nemen landschapsmaatregelen (volgens prioriteit);

Jo Hendriks vraagt om ook aandacht te besteden aan het vraagstuk rond eventuele herintroductie. Dit blijkt echter reeds voldoende uitgewerkt in het beschermingsplan

(Econnection 1996). Tijdens de volgende bijeenkomst van de stuurgroep kan de inhoud van het eindrapport nog verfijnd/aangevuld worden.

5. Varia

Koen Van Den Berge meldt dat hij aan een rapport over de das in Vlaanderen bezig is (vnl. over recente dassengegevens met o.a. bevindingen uit autopsieverslagen en genetisch onderzoek). Daarbij zou de inbreng van RLD vzw nuttig kunnen zijn (meerbepaald verstrekken informatie uit werkingsgebied). RLD is akkoord om zijn medewerking onder de vorm van een co-auteurschap hieraan te verlenen.

5. Volgende stuurgroep

De volgende stuurgroep vindt plaats op **donderdag 26 oktober 2006** om **10u00** in de Waaistraat te Leuven (kantoren Agentschap voor Natuur en Bos).

‘Uitvoering van het beschermingsplan voor de Das (*Meles meles*) in het zuidelijk deel van de provincie Vlaams-Brabant en het taalgrensgebied’

Verslag stuurgroepvergadering – **26 oktober 2006** – Agentschap voor Natuur en Bos, Leuven
Opgemaakt door Koen Berwaerts

Aanwezig:

- Jo Hendriks (ANB, buitendienst Vlaams-Brabant);
- Nico Verwimp (ANB, hoofdbestuur);
- Jan Verroken (coördinator, Regionaal Landschap Dijleland vzw);
- Koen Berwaerts (projectverantwoordelijke, Regionaal Landschap Dijleland vzw);

Verontschuldigd:

- Marino Boyen (VLM Vlaams-Brabant);
- Koen Van Den Berge (INBO).

1. Afspraken en opmerkingen/aanvullingen op het tussentijds verslag (periode juni '06 – oktober '06)

- Een groot deel van de voorraad folders (‘Opnieuw dassen in Brabant’) zal nog voor het eind van het jaar verzonden worden naar bibliotheken, educatieve centra, gemeenten, provincie, WBE’s, RLD vzw bekijkt samen met ANB Vlaams-Brabant hoe dit het best uitgevoerd wordt.
- Koen Van Den Berge meldt dat de autopsies een hele poos hebben stilgelegen en nu recentelijk zijn hervat. Het beest van Geel (oktober) was een eerstejaarsmannetje met aanwijzingen voor zwerver (bij wijfjes is dit 'evidenter'). De drie andere beesten moeten nog gedaan worden (november).
- RLD vzw zal volgende winter 2800 m houtkant aanplanten op percelen van graaf (landbouwer en jager) de Limburg Stirum in Huldenberg/Overijse (Stokkembos en Kaalheide). Binnen RLD vzw werken de bedrijfsplanner, de landschapsanimator en de verantwoordelijke beschermingsplan Das hiervoor samen.
- De gewestweg N253 tussen Leuven en Huldenberg wordt heraangelegd. De concrete plannen zullen opgevraagd worden bij het Agentschap Infrastructuur waarna concrete ontsnipperingsmaatregelen zullen voorgesteld worden.
- Aan de stuurgroep zal een bestand bezorgd worden met een overzicht van een aantal ontsnipperingsmogelijkheden voor de E40/HSL en E411.

2. Prioriteiten laatste werkjaar

Alle zaken die door de stuurgroep als prioritair naar voor worden geschoven, worden aangeduid met een '!'.

A. Inventarisatie:

- ! Opvolgen dassenwerkgroep (organisatie vergadering; monitoring; zoektocht Haspengouw; ...)
 - Tegen april 2007 moet duidelijk zijn wie de werkgroep verder zal trekken. Een mogelijkheid is de Vlaams-Brabantse Koepel voor Natuurstudie (Kelle Moreau). Het netwerk van vrijwilligers zou best blijven bestaan. Ook moet bekeken worden wat er verder met de binnenkomende meldingen (burcht, individu) gaat gebeuren. Kan het INBO dit verder opvolgen? Nico Verwimp meldt dat er op korte termijn gegevens via de soortenwebsite on-line kunnen ingevoerd worden. Koen Berwaerts merkt op dat controle van de gegevens belangrijk (maar ook arbeidsintensief) is.
- ! Opvolging thesis UCL;
- Opsporingsbericht opstellen voor politie en brandweer;

B. Sensibilisatie:

- ! Dassennieuwsbrief (2 nummers);
- Cursus 'Agrarische fauna' voor natuurverenigingen, WBE's, ...(theorie en praktijk);
 - Er zal worden bekeken of dit in de toekomst kan meegenomen worden in het jaarprogramma van RLD vzw. Alleszins is dit niet meer voor het dassenproject.

C. Landschapsinrichting en -herstel:

- Natuurinrichtingsproject Dijlevallei: projectuitvoeringsplan (advies);
 - Geen prioriteit: realisaties op terrein zullen wellicht makkelijker kunnen via de landschaps animator, bedrijfsplanner etc. van RLD vzw.
- ! Vergoedingssysteem behoud en bescherming dassenburchten uitwerken;
- ! Actieplan 'Wat te doen bij vestiging van das?' (procedure, administratieve context, ...);
- ! Subsidiëringmogelijkheden landschapsherstel in landbouw: overzicht afwerken;
- ! Visiegebieden ANB en Natuurpunt, SBZ, gewestplan etc. bekijken en hiaten oplijsten. Voorstellen doen rond prioritair gebieden voor afbakening als natuurverwevingsgebied i.k.v. IVON.
- Advisering naar ontsnippering toe:
 - o ! Lokale wegen
 - o ! N-wegen
 - o ! E40/E411/E314/HSL
- Jagerij:

- ! Adviesverlening op niveau van individuele jacht (prioritaire dassengebieden)
→ beperken tot jagers die enquête invulden (2 à 3 als voorbeeld uitwerken)!
- Bosbouw:
 - Beheerplan Meerdaalwoud-Heverleebos (bestandsfiches, 492 pp);
→ Niet verder uitwerken. Reeds gegeven advies is voldoende.
 - advies beheer bossen Huldenberg → algemeen advies formuleren;
 - onderzoeken of project met bosgroep kan ingediend worden bij ANB → op (middellange) termijn zal ANB een voorstel maken rond instandhoudingsdoelstellingen van SBZ. Doelstellingen van dit laatste dienen best teruggekoppeld te worden met bovenstaand idee;
- Landbouwers:
 - ! suggesties bekijken met bedrijfsplanner;
 - houtkant Mollendaalbos (ism M&L);

D. Andere:

- ! Eindrapport (zie verder);
- ! Symposium ter afsluiting: voorstel datum: vrijdag **13 april 2007** (halve dag). Dit symposium zal gecombineerd worden met de afsluiting van het project ‘Habitat- en connectiviteitsanalyse in het Dijleland: de das (*Meles meles*) als meetsoort met inbegrip van voorstellen voor daadwerkelijke ontsnippering van lijnvormige transportinfrastructuur’ dat eveneens door RLD vzw wordt uitgevoerd.

3. Eindrapport

Aspecten die in het rapport moeten behandeld worden zijn:

- Synthese overzicht realisaties (incl. conclusies toestand populatie) (details gaan in bijlagen);
- Aanbevelingen (wat kan waar concreet gedaan worden; beleid);
- Voorstellen doen rond prioritaire gebieden i.k.v. IVON;
- Vergoedingssysteem behoud en bescherming dassenburchten uitwerken;
- Subsidiëringmogelijkheden landschapsherstel in landbouw: overzicht afwerken;
- Actieplan ‘Wat te doen bij vestiging van das?’;
- Databank: structuur, handleiding, conclusies;
- Lijst coördinaten medewerkers/contactpersonen;

Volgende zaken zullen elektronisch aangeleverd worden:

- Eindverslag (incl. bijlagen en tussentijdse verslagen);
- Documenten: adviezen, voordrachten (ppt), ...;
- GIS lagen (burchten, prioritaire dassengebieden, locaties te realiseren en reeds lopende beheerovereenkomsten, ...);
- Databank (burchten en vondsten; handleiding);

- Coördinaten medewerkers/contactpersonen;

Het eindrapport zal verstuurd worden naar de stuurgroep, de relevante gemeenten, provincie,

Op voorhand zal een voorstel van inhoudstafel naar de stuurgroep gezonden worden. Deadline voor het indienen van het voorlopige eindrapport is **30 maart 2007**.

4. Varia

Het vervolgproject wordt hoogstwaarschijnlijk niet goedgekeurd.

Koen Van Den Berge meldt dat het rapport over de das in Vlaanderen (update) nu concreet is vastgelegd (interne communicatie-afspraken) tegen april 2007.

5. Volgende stuurgroep

De volgende stuurgroep vindt plaats op **vrijdag 6 april 2007** om **10u00** in de Waaistraat te Leuven (kantoren Agentschap voor Natuur en Bos).

‘Uitvoering van het beschermingsplan voor de Das (*Meles meles*) in het zuidelijk deel van de provincie Vlaams-Brabant en het taalgrensgebied’

Verslag stuurgroepvergadering – **6 april 2007** – Agentschap voor Natuur en Bos, Leuven
Opgemaakt door Koen Berwaerts

Aanwezig:

- Jo Hendriks (ANB, buitendienst Vlaams-Brabant);
- Nico Verwimp (ANB, hoofdbestuur);
- Jan Verroken (coördinator, Regionaal Landschap Dijleland vzw);
- Koen Berwaerts (projectverantwoordelijke, Regionaal Landschap Dijleland vzw);

Verontschuldigd:

- Marino Boyen (VLM Vlaams-Brabant);
- Koen Van Den Berge (INBO).

Enige agendapunt: opmerkingen/aanvullingen op het voorlopig eindverslag

Alle opmerkingen van de stuurgroepleden (incl. die van Koen Van Den Berge die elektronisch werden bezorgd) werden genoteerd en zullen zo goed mogelijk verwerkt worden in een nieuwe versie van het eindverslag. Deze nieuwe versie zal zo snel mogelijk opnieuw rondgestuurd worden naar alle stuurgroepleden. Dan zal moeten blijken of een nieuwe stuurgroepvergadering noodzakelijk is dan wel dat alles via E-mail kan bekeken worden. In ieder geval moet het definitief eindverslag uiterlijk 1 maand na het einde van het project gefinaliseerd zijn.